

Устав Србије гарантује слободу вере, али закон ограничава упражњавање вере тако што дискриминише неке верске групе, а некимма ускраћује правни статус, наводи се у данас објављеном годишњем извештају Стејт департамента о слободи религије у свету.

У Србији нема државне религије, али доминантна Српска православна црква и друге традиционалне верске заједнице имају у извесном смислу повлашћен положај, оцењује се у извештају који Стејт департамент редовно подноси Конгресу од 1998. године.

У тексту се напомиње да однос српских власти према поштовању верских слобода остаје "проблематичан" због Закона о вери, као и зато што Министарство вера "арбитрерно примењује и тумачи закон и подзаконске акте".

"Полицијске истраге у случајевима говора мржње и вандализма углавном су биле споре и без коначних резултата", напомиње се у извештају, али и указује да је, због повезаности религије и нације, некада тешко раздвојити шта је био мотив инцидента.

И даље се смањује број пријављених случајева насиља или дискриминације засноване на верској припадности. Вође мањинских верских заједница, међутим, и даље извештавају о актима вандализма, примерима говора мржње, физичким нападима и негативним написима у штампи.

И даље има спорадичних случајева да званичници дају јавне негативне изјаве о мањинским верским групама.

У извештају се оцењује се да Српска православна црква има повлашћен третман и подсећа да влада субвенционира плате њених свештеника у иностранству.

Закон признаје се седам "традиционалних" верских заједница, поред СПЦ, ту су Римокатоличка црква, Исламска заједница и Јеврејска заједница, као и Словачка евангелистицка црква, Реформаторска хришћанска црква и Евангелистичка хришћанска црква.

"Иако Грчка и Руска православна црква нису биле регистроване, биле су признате од власти и деловале су слободно. Међутим, власти нису признале остале православне цркве упркос покушајима Македонске и Црногорске православне цркве да буду признате. Званичници Министарства вера раније су изјавили да се ове групе не могу регистровати зато што у својим именима садрже рецц 'православна' која постоји у већ признатој цркви", пише у извештају.

Званичници Министарства су изјавили да је то последица унутрашњег раскола у који држава не може да се меша.

До краја периода на који се извештај односи било је 16 регистрованих "нетрадиционалних" заједница. Неке су регистроване као "верске организације", уместо као "верске заједнице", што им не даје иста права.

Министарство и даље одбија регистрацију Лиге баптиста, покрета Харе Кришна, Пентекосталне цркве и Протестантске евангелистичке цркве из Суботице. "Невладине организације тврде да је одбијање власти да региструје мањинске верске заједнице сигнализovalo да ће толерисати напада на ове групе. Иако су невладине организације и верске групе приметиле побољшања, одговор полиције на вандализам и друге акте насиља против верских група ретко је доводио до хапшења, подизања оптужница или решавања инцидената на неки други начин", наведено је у извештају.

Као и током претходних периода било је извештаја о томе да су поједини званичници критиковали мањинске верске групе користећи пежоративне термине као што су "секте", "сатанисти" и "девијанти", каже се у тексту.

Зоран Луковић, шеф одсека за испитивања на полиграфу у београдској полицији и, како

стоји у извештају, "самозвани експерт за 'секте'", наставио је да даје такве изјаве, као и у претходном периоду.

У извештају се помиње и да је заменик премијера и министар унутрашњих послова Ивица Дачић говорио у јануару на Факултету за националну безбедност "о такозваном деструктивном утицају који 'секте' и 'култови' имају по безбедност и стабилност земље и да је рекао да ће полиција учинити све да спречи штетне последице тих група".

У извештају се истиче да нема случајева да је неко затворен због своје вере, нити примера присилне промене вере.

Међу примерима проблема које поједине верске групе имају, извештај наводи да су лидери протестантских група и невладине организације наставили да се противе часовима веронауке у државним школама док су лидери верских група које су искључене из тог програма изразили незадовољство уском дефиницијом вере коју има власт.

Факултет за исламске студије у Новом Пазару протествовао је због одлуке министарства да их искључи из плана за студентске стипендије, а Римокатоличка црква известила је о тешкоћама за прибављање дозвола за изградњу нових цркава у Шапцу и Београду.

За разлику од претходног периода, са Београдског сајма уклоњене су књиге са антиесемитским садржајем. Иако закон забрањује говор мржње, преводи антисемитске литературе су доступни преко ултранационалистичких група, а на Интернет форумима се промовише антисемитизам, напомиње се у извештају.

У тексту се констатује да је Исламска заједница и даље подељена на две групе које имају подршку две политичке странке, што изазива напетости. За разлику од претходног периода, нема извештаја о насиљу међу њима.

Примећује се и да је суђење за паљење Бајралки-цамије у Београду настављено и да је најављена истрага о могућој умешаности представника тадашњих власти у инцидент.

У поглављу о Косову које је у извештају посебно обрађено, наводи се да је, иако изгледа да су случајеви насиља и дискриминације етнички мотивисани, то тешко одредити због блиске повезаности вере и нације.

Америчка влада је интервенисала у специфичним случајевима да би обезбедила заштиту објеката Српске православне цркве, а посебно за заштиту зоне манастира Дечани, подсећа се у тексту и додаје да полиција наставља да пружа појачану заштиту најугроженијим српским верским и културним споменицима.

Извештај бележи случајеве вандализма на српске цркве на Косову, као и нападе на свештенство и вернике.

У истом делу извештаја говори се и о забринутости косовске исламске заједнице због радикалних исламских група, које из приватних домова воде људи који су дошли изван Косова.

(Танјуг)